

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษาระดับแรกของประเทศไทยที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และมีเนื้อหาสาระอย่างละเอียด ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และ ในองค์ประกอบหนึ่งทางการปฏิรูปการศึกษา คือ ระบบการบริหารและการจัดการที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมาตรา 4 ได้กล่าวถึง “การศึกษา” ว่าหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ขณะที่ มาตรา 22 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรา 22 ได้เน้นให้ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้โดยมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเรียนรู้เรื่องเดียวกัน แต่นักเรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 3)

การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการจัดการ เพราะไม่ใช่เรื่องที่จะให้ผู้ใดรับไปทำโดยไม่มีเป้าหมาย ไม่มีมาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ เพราะการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ย่อมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่เป็นระบบ ไม่คุ้มค่า เพราะหากผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข นอกจากนี้ การศึกษา ยังเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน โดยเป็นการลงทุน เพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม เพราะการศึกษา ส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยี ที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมทำทลายต่อการจัดการศึกษา เพราะได้เปิดโอกาสและให้ช่องทางการเรียนรู้แก่บุคคลจำนวนมาก โดยให้รับรู้อย่างขึ้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง

มีบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้าน ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ มาดูแลรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอน ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาเป็นอย่างดีมีความรู้ ความชำนาญ และมีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครู (กรมวิชาการ. 2544 : 5)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่ามีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตนเอง ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และ เรียนรู้ได้จากสื่อการเรียน และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและแหล่งอื่น ๆ ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สร้างเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ถ้าครูมีอุดมการณ์ของความเป็นครู ได้รับการส่งเสริมให้สอนและปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการ จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มที่ โรงเรียนจึงควรส่งเสริมและพัฒนาครูทุกคนให้มีความรู้ ความชำนาญในการสอน มีอุดมการณ์และมีใจรักในการสอนอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 23)

การพัฒนาครูจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีจุดหมายเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ครูซึ่งนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังที่ สมเดช สีแสง (2542 : 3) ที่กล่าวว่านอกเหนือจากการที่ครูจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์แล้ว จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ค้นคว้าพัฒนางาน

ในหน้าที่โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมความถนัดเฉพาะด้านของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม จัดประสบการณ์จริงให้กับผู้เรียน ได้ค้นพบด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยใช้ในชีวิตจริงและส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในสังคมได้อย่าง มีความสุข (กรมวิชาการ. 2544 : 1)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานถือเป็นรูปแบบการสอนจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ฝึกกระบวนการคิดและฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบโดยใช้ กระบวนการกลุ่ม โดยที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ฝึกคิด วางแผนและการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สามารถค้นหาคำตอบที่ความต้องการด้วยตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและคิดสร้างงานอื่น ๆ ต่อไป ดังที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 4) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานที่จะทำ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนหรือนักเรียนนั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญว่า สิ่งที่เขาเรียน ไปนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมอย่างไร นำไปใช้ กับชีวิตประจำวันได้หรือไม่และจะนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรโดยวิธีใด แต่ละวิชาที่เรียนไป นั้นมีประโยชน์ต่อตัวเขาอย่างไรบ้าง ครูผู้สอนจะต้องแนะนำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึง กระบวนการเรียนรู้และสามารถพัฒนาความคิดความสามารถและตอบคำถามของตนเองได้ ซึ่งกิจกรรม โครงงานนั้นเป็นกิจกรรมที่สามารถยอมรับได้ว่าจำเป็นอย่างไรที่ครูผู้สอน ในทุกระดับควรจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ไม่ว่าจะในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทุกสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เป็นกิจกรรมที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธี ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมดังกล่าว ไปปรับใช้ในหลายวิชา ได้แก่ โครงงาน ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลศึกษา และดนตรี เป็นต้น โดยครูผู้สอนจะต้องเขียนแผนการสอนที่คำนึงถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร วิธีการสอน โดยใช้ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดหาสื่อการเรียนให้มีความเหมาะสม แนะนำแหล่งความรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลในหลักการที่ว่า ข้อสอบ คือ การนำไปสู่ผลการศึกษา หรือ ผลงาน โครงงานนำมาซึ่งความรู้ใหม่ให้นักเรียนที่มีผลงาน ควรได้รับการประเมินตามสภาพจริง

ทุกคน การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นปัญหาที่ท้าทาย และเวลาที่เร่งเร้าให้ครู และอาจารย์ทุกระดับ เป็นตัวขับเคลื่อนกลไกองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้าง ภูมิปัญญาแก่สังคมไทยต่อไป

(วิรัตน์ บัวขาว, 2544 : 11) แนวทางการเรียนรู้แบบโครงการจึงเป็นแนวทางแสวงหาความรู้ สู่ยุคปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้และเชื่อมั่นในตนเอง “เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน” (สุพล วงสินธ์, 2543 : 15)

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนบ้านป่อแดง อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากการนิเทศตรวจงาน การเยี่ยมห้องเรียน ตรวจสอบทะเบียน การพัฒนาครูและบุคลากรทาง การศึกษา พบว่า ครูยังขาดความรู้ ความสามารถ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงการบุคลากร ใน โรงเรียนบ้านป่อแดง ไม่เคยได้รับการพัฒนา ในเรื่องนี้เลย และทางโรงเรียนก็ไม่เคยจัดกิจกรรม การฝึกอบรม หรือกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงการ และไม่เคยส่งบุคลากรไปอบรมเรื่องนี้ที่ไหน มาก่อน แต่มีการพัฒนาบุคลากร ในด้านอื่น ดังนั้นบุคลากรจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจและขาดความสามารถในด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ครูส่วนมากยังจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิม คือ เน้นครูเป็นสำคัญ กล่าวคือ สอน โดยวิธีอธิบาย บรรยายให้ท่องจำ สอนอยู่แต่ในชั้นเรียน นักเรียนไม่ได้แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และ จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบแรกที่มีผล การประเมินด้านครูและนักเรียน อยู่ในระดับพอใช้ ที่อยู่ในเกณฑ์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจของสถานศึกษายังจำเป็นต้องพัฒนา ให้มีคุณภาพสู่เป้าหมายสูงขึ้น ตามเกณฑ์สถานศึกษากำหนดต่อไป มาตรฐานด้านครูผู้สอน มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาครูให้มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการ มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิด ประสิทธิภาพต่อนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนบ้านป่อแดง จึงได้ ประชุมและมีมติตกลงกันว่า ควรส่งเสริมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โดยให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เป็นกลยุทธิ์เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการซึ่งน่าจะเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าว และ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ยั่งยืนและ

ตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้อย่างดี (โรงเรียนบ้านปอแดง. 2549 : 13)

จากสภาพปัจจุบันของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปอแดงอยู่ในขณะนี้ ได้ตระหนักถึงปัญหา การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านปอแดง นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ การเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น จึงมีความสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ซึ่งองค์ความรู้ที่ค้นพบและได้รับการพัฒนา ดังกล่าว จะนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านปอแดง ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อนักเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป และเป็นข้อเสนอแนะแก่โรงเรียน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปเป็นแนวทางบริหารจัดการศึกษาแก่เยาวชน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาครู ในโรงเรียนบ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน และความสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน ได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมแบบ โครงงาน โรงเรียนบ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 1 ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 10-17) 5 ขั้นตอน ซึ่งกำหนดกรอบการวิจัย ดังนี้

1. การคิดและการเลือกหัวข้อหรือปัญหาที่จะศึกษา
2. การวางแผนในการทำโครงงาน
3. การลงมือทำโครงงาน
4. การเขียนรายงาน
5. การนำเสนอผลงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนบ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 4 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียน
บ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน
12 คน และวิทยากร จำนวน 3 คน

3. วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน
โดยผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1991 :
169 - 170) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Planning : P) การปฏิบัติการ (Acting : A)
การสังเกต (Observing : O) การสะท้อนผล (Reflecting : R) โดยดำเนินการเป็น 2 รอบ

4. ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาครู ได้แก่

4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.2 การนิเทศภายใน

5. ระยะเวลาในการวิจัย จำนวน 3 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2550

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม 2550 ถึง 30 พฤศจิกายน 2550

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2550 ถึง 28 ธันวาคม 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน หมายถึง กระบวนการ
จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอน โรงเรียนบ้านปอแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคามเขต 1 โดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ นิเทศภายใน เพื่อให้ครูมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ โครงงาน ใช้การสอนแบบ โครงงานเพื่อแก้ปัญหา
หรือพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนจัดทำ โครงงาน
ได้

2. โครงการ หมายถึง กิจกรรมการปฏิบัติการที่นักเรียนเป็นผู้เลือกหัวข้อ หรือ ปัญหาที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ และมีความรู้ในเนื้อหาที่กำหนดให้ โดยเน้นกระบวนการในการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยมีครูคอยให้คำปรึกษาแนะนำ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ รู้จักการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัยอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการทำงาน ที่เชื่อถือได้ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้นแนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ประกอบด้วย กระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การคิดและการเลือกหัวเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และสามารถเลือก เรื่องที่จะ ศึกษาได้

3.2 การวางแผนในการจัดทำโครงงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเขียน โครงเรื่อง และวางแผนทำโครงงานล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการทำโครงงานเป็นไป อย่างรัดกุม แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษาก่อนดำเนินการ

3.3 การลงมือทำโครงงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถลงมือ ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ได้ พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบครบถ้วน

3.4 การเขียนรายงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถเขียนรายงาน เกี่ยวกับแนวคิดวิธีการดำเนินงาน และผลที่ได้รับจากการทำโครงงาน

3.5 การนำเสนอผลงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนนำเสนอผล การดำเนินงานทั้งในรูปการนำเสนอข้อมูลหรือการรายงานปากเปล่า และการจัดนิทรรศการ พร้อมผลงานหรือผลจากการศึกษาค้นคว้า

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงาน ตามองค์ประกอบสำคัญคือ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล การบันทึกผลหลังสอน การบันทึกข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

5. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานของครู โรงเรียนบ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1

6. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านป่อแดง อำเภอกันทรวิชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ยินดีเข้าร่วมปฏิบัติการศึกษาริวิจัย
ซึ่งร่วมวางแผนสังเกตการณ์ปฏิบัติตามแผนและให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแผน
จำนวน 4 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหาร โรงเรียนในการพัฒนาความสามารถของครู
โรงเรียนบ้านป่อแดง ให้มีความรู้ ความสามารถ และนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบโครงงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้เป็น
แนวทางสำหรับหน่วยงานอื่น ครูผู้สอน และผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน
วิชาการในหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY